

Dwumiesięcznik Szkoły Podstawowej w Krześlinie

Nr 2 (27) Rok szkolny 2021/2022

Hej!

Jak Wam minęły święta? Wypoczęliście? Mamy nadzieję, że tak. A teraz z nowymi siłami zabieramy się do pracy. Uczniowie, semestr się zaraz kończy! A w przerwach od nauki zachęcamy do lektury!

Korzystając z okazji, życzymy Wam, Drodzy Uczniowie, *Szczęśliwego Nowego Roku.*

Redakcja

W numerze:

Rośliny świata str.2 - 5

Skąd się wzięła....? str.6 - 7

Tajemnice historii str.8 - 9

Największe wynalazki ludzkości str.10 - 13

Historia sportu str.14

Nasze hobby str.15 - 16

Rozrywka str.17

ROŚLINY ŚWIATA

AZJA

Jest to największy kontynent na Ziemi. Razem z Europą tworzy Eurazję. Kontynent ten sąsiaduje z: Europą (od zachodu), Afryką (od południowego zachodu) oraz Australią (od południowego wschodu). Obszar Azji to 44,6 mld km² powierzchni lądu, co stanowi 30% powierzchni wszystkich lądów na ziemi. Teren ma charakter wyżynno – górski. Azję zamieszkuje 4436,33 mln ludzi.

Ukształtowanie powierzchni Azji charakteryzuje się wielkim zróżnicowaniem wysokości i rozległości form terenu. Dominują wyżyny i góry, które zajmują prawie 3/4 powierzchni kontynentu. Pozostała część to niziny i depresje, nizin jest niewiele. Najwyższym szczytem jest Mount Everest (Czomolungma), leży on w Himalajach i ma wysokość 8 850 m n. p. m. Azja to jedyny kontynent, na którym znajdują się szczyty powyżej 8 000 m n. p. m. – dziesięć z nich leży w Himalajach, a cztery w Karakorum. Z kolei w Azji Zachodniej, w depresji nad Morzem Martwym, znajduje się najniżej położony punkt na lądach.

Bananowiec

Gatunek rośliny jednoliściennej należący do rodziny bananowatych, powszechnie uprawiany dla owoców. Banan zwyczajny jest hybrydą prawdopodobnie dwóch gatunków dzikich. Uprawiany jest w rejonach tropikalnych i subtropikalnych: w Ameryce Łacińskiej (m. in. Brazylii, Ekwadorze, Kolumbii, Kostaryce, Hondurasie), Afryce Wschodniej, Zachodniej i Południowej (m. in. w Kamerunie, Nigerii, Wybrzeżu Kości Słoniowej, Demokratycznej Republice Konga, Ghanie, Burundi, Kenii, Rwandzie, Tanzanii, Ugandzie), w Australii i krajach Pacyfiku (m. in. Australii, Mikronezji, Filipinach, Papui-Nowej Gwinei), Azji (m. in. Indiach, Bangladeszu, Tajwanie), a także Turcji. Liście pojedyncze, lancetowate, równowąskie wyrastają zwinięte w rurkę. Kwiaty na początku są białawo-żółte, a następnie ciemnieją. Zebrane są w szczytowy, duży i zwisający pod wpływem własnego ciężaru kwiatostan, osiągający nawet 3 metry długości. Owoce - beznasienne, lekko zakrzywione, podługne jagody, trój- lub czworograniaste, powszechnie zwane bananami. Okrywająca owoc skórka (o kolorach od zielonego do czerwonopomarańczowego) w trakcie dojrzewania zmienia kolor; u najpopularniejszych odmian z zielonego na żółty. W kwiatostanie powstaje do 400 owoców zebranych w szeregi zwane rączkami; każda rączka składa się z od 4 - 6 do 20 jagód, czyli paluszków. Miąższ owoców banana zwyczajnego jest słodki, mączysty i kremowy.

Bambus

Bambus jest rośliną wieloletnią o drewniejącej łodydze, charakterystyczną dla tropikalnych i subtropikalnych regionów Azji. Różne gatunki bambusa przybierają różne formy – jedne są drzewiaste, inne krzewiaste, jeszcze inne płożące. Ponieważ bambus należy do rodziny traw, jego łodygę nazywa się źdźbłem. Niektóre odmiany rosną bardzo szybko, aż do 3,8 centymetrów na godzinę, co daje około 90 cm wzrostu na dobę. Dlatego też jest to jedyna roślina na ziemi, która radzi sobie z tempem dewastacyjnej polityki wylesiania, uprawianej przez współczesnego człowieka. Bambus osiąga dojrzałość po 5 latach, a wysokie drzewa bambusowe o grubych pniach powstają po 40 latach. Bambus nie potrzebuje żadnych środków chemicznych, pestycydów ani sztucznych nawozów, żeby dobrze się rozwijać. Kiedy jest ścięty, praktycznie od razu wyrastają nowe pędy z jego skomplikowanego systemu korzeniowego, przez to odnawia się w nieskończoność.

Trzcina cukrowa

Występuje w Azji. Jej łodyga jest gruba, wysokość mierzy od 3 do 6 metrów (niektóre aż do 12 metrów). Jest to cenny surowiec, który najczęściej jest wykorzystywany do produkcji cukru. Z trzciny cukrowej powstaje ponad połowa jego światowej produkcji. Uprawa jej była znana kilka tysięcy lat temu przed naszą erą w Chinach i Indiach. Z łodyg otrzymywano syrop do celów leczniczych.

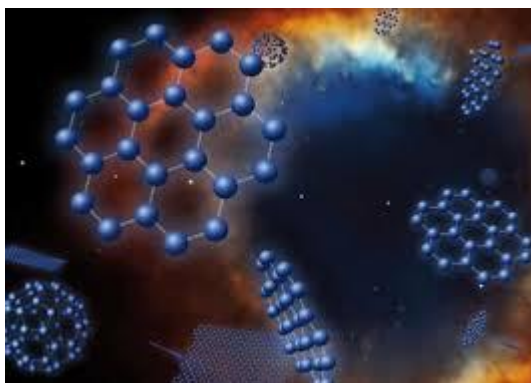

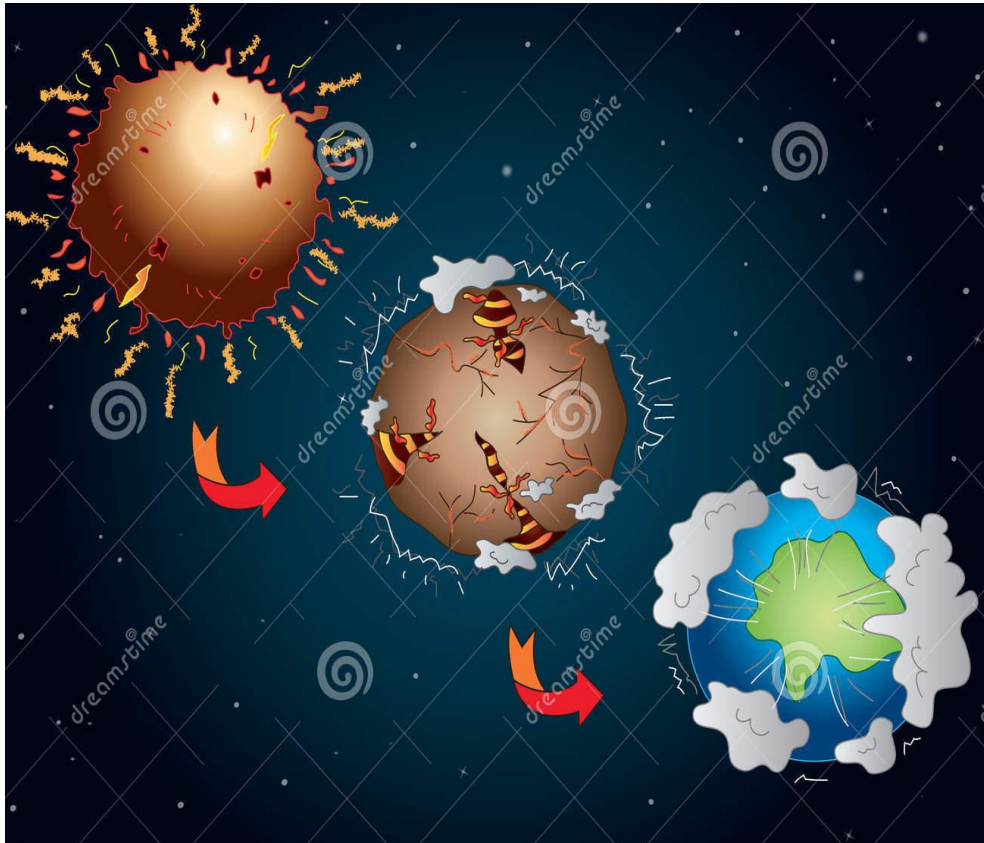
Red. Maja Szkopek, Karolina Bąbiak, Wiktoria Skolimowska

Skąd się wzięło...? cz.2

Skąd się wzięło życie na Ziemi?

Ziemia powstała 4,5 mld lat temu, a najdawniejsze ślady zostawione przez organizmy żywe pochodzą sprzed 3,7 mld lat. To oznacza, że życie pojawiło się na naszej planecie bardzo szybko. Ale jak do tego doszło? Już Karol Darwin spekulował, że pierwsza istota żywa mogła narodzić się „w jakimś ciepłym stawie” z prostych związków chemicznych. Jednak uczeni zorientowali się, że nie da się wskazać jednego scenariusza, który do tego prowadzi. Wiemy tylko, że na początku niezbędne były organiczne związki chemiczne, które dziś wchodzi w skład komórek. Podstawowe elementy komórek to białka i kwasy nukleinowe DNA i RNA, które są od siebie zależne. Życie na młodej Ziemi mogło zacząć się od RNA. Jednak potrzebna była jeszcze energia, która mogła pochodzić z minerałów ze szczelin w dnie morskim, albo życie mogło powstać w sąsiedztwie gejzerów, albo na skutek uderzenia meteorytów.

Red. Wojciech Kurowski

TAJEMNICE HISTORII

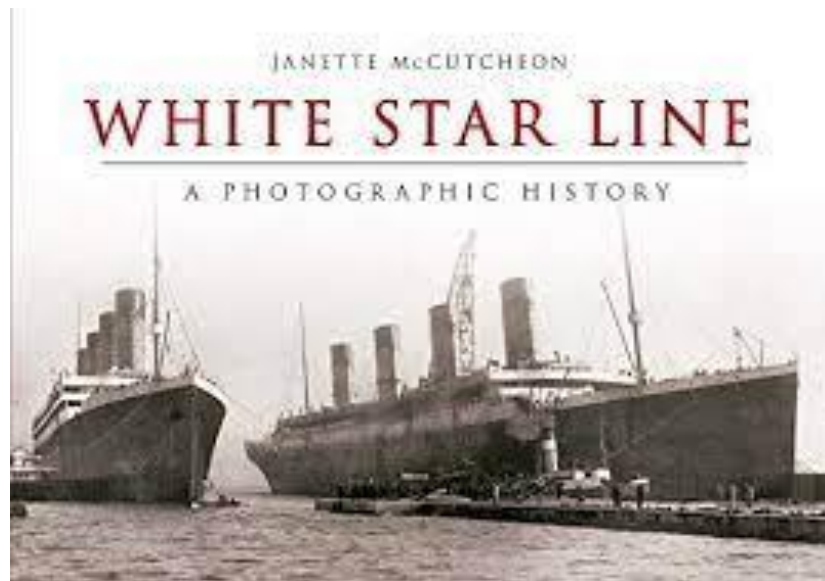
Titanic

Kapitan Titanica Edward James Smith urodził się 27 stycznia w 1850 r., a zmarł 15 kwietnia 1912 r.

Po ukończeniu szkoły podstawowej Etruria British School, w wieku 13 lat, rozpoczął karierę na morzu jako chłopiec pokładowy. W 1867 roku zaciągnął się na statek „Senator Weber”.

W 1880 roku rozpoczął pracę dla White Star Line, dowodził statkami handlowymi na linii do Australii i pasażerskimi na linii do Stanów Zjednoczonych. Wkrótce wyrobił sobie renomę znakomitego kapitana i zaczął dowodzić największymi i najnowocześniejszymi statkami White Star Line, m.in. „Majestic”, „Baltic”, „Adriatic” i „Olympic”.

Niewiele wiadomo, co działo się ze Smithem bezpośrednio przed zatonięciem statku. Po odpłynięciu szalup ratunkowych miał powiedzieć przez tubę do załogi: ***Spełniliście swój obowiązek, zwalniam was, ratujcie się w imię Boże.*** Sam nie próbował się ratować. Ostatni raz widziano go na mostku kapitańskim. Jego ciało nigdy nie zostało znalezione.

Red. Natan Osiniak

NAJWIĘKSZE WYNAŁAZKI LUDZKOŚCI

ŻARÓWKA

Czym jest żarówka i dlaczego świeci?

Żarówka to bardzo dobrze znane nam elektryczne źródło światła. Żarówka jest szklaną kulą, wewnątrz której znajduje się bardzo cienki drucik wykonany z wolframu (jest to metal, który nie przepuszcza prądu). Kiedy prąd zaczyna płynąć do drucika, metal rozgrzewa i jarzy się silnym światłem. Dodatkowo, gdyby nie było tam gazu, drucik szybko by się przepalił. Wtedy też wydziela się również ciepło, dlatego, dotykając żarówki, można się nawet poparzyć.

Historia żarówki:

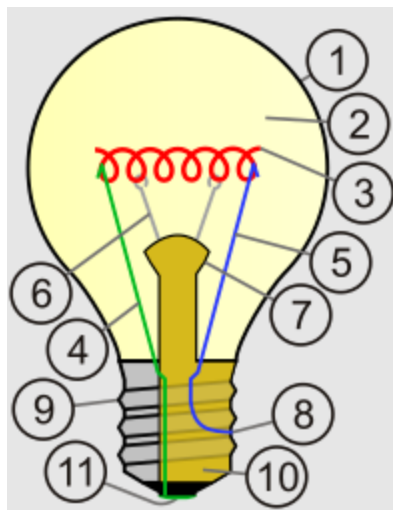
- 1838 – włókno węglowe żarzące się w próżni (Marcellin Jobard)
- 1840 – drut platynowy żarzący się w próżni (Robert Grove)
- 1854 – pierwsze praktyczne wykorzystanie żarówki z włóknem ze zwęglonego bambusa do reklamy (Heinrich Göbel)
- 1860 – brytyjski patent na świecące włókno węglowe w bańce, z której wypompowano powietrze (Joseph Wilson Swan)
- 1878 – pierwsza nadająca się do praktycznego wykorzystania żarówka, patent brytyjski (Joseph Wilson Swan)
- 1878 – masowa produkcja żarówek w USA (Hiram Stevens Maxim utworzył United States Electric Lighting Company)
- **1879 – patent Thomasa Edisona**
- 1883 – po raz pierwszy na Mazowszu zastosowano oświetlenie elektryczne, miało to miejsce w Markach w przędzalni spółki Briggs & Posselt
- 1890 – wolframowy żarnik (Aleksandr Łodygin)

Prace nad opatentowaniem elektrycznego źródła światła rozpoczął Marcellin Jobard, który 1838 roku stworzył włókno węglowe żarzące się w próżni. Dwa lata później Robert Grove (brytyjski chemik) wykonał podobny eksperyment z użyciem platynowego drutu. Mimo wielu prób i doświadczeń żadnemu z tych naukowców nie udało się stworzyć trwałego źródła światła.

Pierwsze poważne rezultaty w dziedzinie elektryki osiągnął zespół badawczy pod kierownictwem Thomasa Edisona w 1879 roku. To właśnie jemu i jego ludziom po raz pierwszy udało się stworzyć żarówkę, która świeciła kilkadziesiąt godzin. Początkowo używano włókien węglowych, które wkładano do szklanej banieczki, następnie zastosowano gatunek japońskiego bambusa, którego zwęglone włókna okazały się najbardziej wydajne. Umieszczone w szklanym naczynku, bez dopływu powietrza, świeciły żółtym światłem kilkaset godzin. Edison nie poprzestał na tym. W niedługim czasie zaczął tworzyć całą sieć elektryczną, dzięki której już w 1882 roku jedna z dzielnic Nowego Yorku zabłysła światłem 14 tysięcy żarówek.

Jak zbudowana jest żarówka?

- 1 – szklana bańka,
- 2 – gaz obojętny,
- 3 – żarnik wolframowy,
- 4,5 – druty kontaktowe,
- 6 – podpórka,
- 7 – szłupek,
- 8 – gwint kontaktowy,
- 9 – trzonek gwintowany,
- 10 – krążek izolacji cieplnej,
- 11 – stopa kontaktu elektrycznego-podpórka

Światło żarówki

Światło pochodzące z żarówek jest zbliżone do słonecznego i cechuje się dobrym wskaźnikiem oddawania barw oglądanych w tym świetle przedmiotów. Ponadto świeci cały czas jednakowo. Widmo światła emitowanego przez żarówkę jest ciągłe. Temperatura barwowa światła emitowanego przez żarówkę wynosi ok. 2700 K. Żarówka wykorzystuje ok. 5% energii na światło widzialne, a reszta energii jest tracona w emisji ciepła.

Red. Maciej Kozak

Historia sportu

Koszykówka

Koszykówka powstała około grudnia 1891 roku w Springfield w stanie Massachusetts, gdy protestancki pastor i amerykański nauczyciel (pochodzenia kanadyjskiego) opracował nową grę zespołową.

W 1891 roku Rada Pedagogiczna w Springfield YMCA Sport College rozpisała konkurs na dyscyplinę sportu potrzebną do zachowania kondycji dzieci i młodzieży w czasie semestru zimowego. Wygrał projekt dr. Jamesa Naismitha.

Naismith chciał stworzyć grę, która minimalizowałaby kontakt fizyczny, ale zawierała dużo skakania, biegania oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej związanej z posiadaniem piłki w dłoniach.

Red. Wojciech Mlonek

NASZE HOBBY

RODZAJE I BUDOWA ROWERU

Rodzaje rowerów

Rower miejski

Rower trekkingowy

Rower górski

Rower szosowy

Rower crossowy

Budowa roweru

Budowa roweru może się różnić, w zależności od jego rodzaju.

Red. Igor Węclaś

Rozrywka - GRY

UNDERTALE

Undertale to gra fabularna, w której jest kilka zakończeń. Gra polega na dojściu do bariery. Po drodze możesz się zaprzyjaźnić z potworami-pacifist albo je zabijać-genocide, albo od nich uciekać-neutral.

FORTNITE

Fortnite to gra typu: akcja i strzelanki. W tej grze jest „karnet bojowy” - wszystkie rzeczy są za gwiazdy, które się zdobywa poprzez przechodzenie na coraz wyższy poziom. Za każdy poziom można zdobyć 5 gwiazdek.

Red. Piotr Kazimierczak

WYDAWCA:

Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Krześlinie

REDAKCJA:

Karolina Bąbiak

Piotr Kazimierczak

Maciej Kozak

Wojciech Kurowski

Jakub Łatak

Wojciech Młonek

Natan Osiniak

Wiktoria Skolimowska

Maja Szkopek

Igor Węclaś

OPIEKA REDAKCYJNA:

Agnieszka Płatkowska